

**ØKONOMISK UTVIKLING I
PRESSE OG LOKALKRINGKASTING**

2004

Medietilsynet, juni 2005

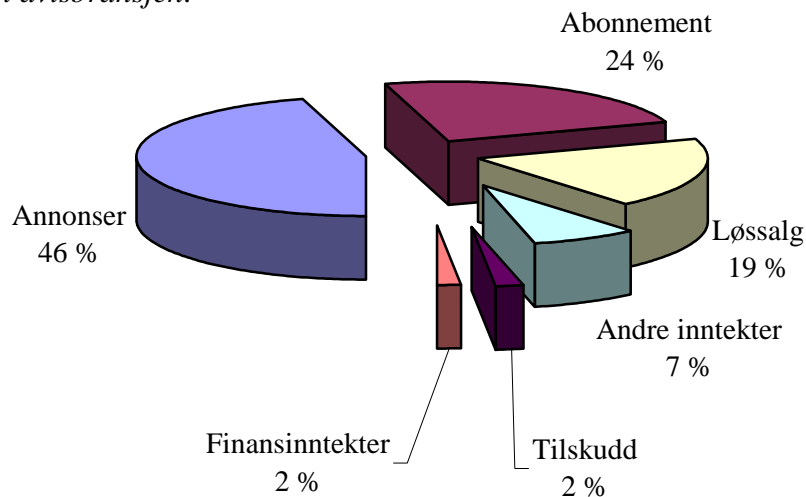
Økonomien i dagspressen - 2004

Medietilsynet gjennomførte også i 2004 en undersøkelse av den økonomiske situasjonen i dagspressen. Undersøkelsen for 2004 omfatter 200 av landets aviser. To støtteberettigede aviser har ikke levert inn opplysninger. Begge avisene hadde mindre enn 4000 i opplag.

Samlet dagspresse

Tallene viser at bransjens samlede inntekter utgjorde i overkant av 13 milliarder kroner i 2004. Det er noe mer enn i 2003. Annonse- og abonnementsinntektene i bransjen økte, mens løssalgs- og finansinntektene gikk ned. Bransjens samlede inntekter fordelte seg slik:

Inntektskilder i avisbransjen:

Dagspressens samlede kostnader (ekskl. skatter) var på 11,7 milliarder kroner i 2004. Kostnadene er i 2004 noe høyere enn året før. Bransjen gikk etter dette med et samlet overskudd på 1,26 milliarder kroner i 2004, omtrent det samme som i 2003.

Den samlede egenkapitalandelen i dagspressen økte med ett prosentpoeng i 2004, fra 51 pst. i 2003 til 52 pst. i 2004.

Aviser som mottar produksjonstilskudd

Underskuddet før støtte for aviser som mottar produksjonstilskudd var på 181 millioner kroner i 2004, en svekkelse på nær 14 millioner kroner fra 2003. Etter støtte utgjorde overskuddet 63 millioner kroner i 2004, om lag det samme som i 2003.

Støtteberettigede aviser hadde en egenkapitalandel på 49 prosent i 2004.

Nøkkeltall for aviser som mottar produksjonstilskudd

Avistype	Totalt	Riksspredte meningsbærende aviser	Andre nr. 2-aviser	Nr.1- og aleneaviser
Antall aviser	128	5	22	101
Resultat før støtte	- 181 mill.	-126 mill	- 55 mill.	0,3 mill.
Støtte	244 mill.	121 mill.	82 mill.	41 mill.
Resultat etter støtte	63 mill.	-5 mill.	27 mill.	42 mill.
Driftsmargin før støtte	- 13,3 pst.	- 49,7 pst.	- 11,5 pst.	- 0,6 pst.
Egenkapitalandel	49 pst.	38 pst.	44 pst.	56 pst.

Støtteberettigede aviser svekket resultatet etter støtte med 1 millioner kroner fra 2003 til 2004. De riksdekkende meningsbærende avisene fikk en kraftig svekkelse av resultatet, mens andre nr. 2 aviser samt nr. 1- og aleneaviser bedret resultatet.

De fem riksspredte meningsbærende avisene reduserte overskuddet etter støtte fra åtte millioner kroner i 2003 til et underskudd på fem millioner kroner i 2004, mens øvrige nr. 2-aviser økte overskuddet etter støtte med 7 millioner fra 2003 til 2004.

Støtteberettigede nr. 1- og aleneaviser økte overskuddet etter støtte fra 36 millioner kroner i 2003 til 42 millioner kroner i 2004. Det økte overskuddet for denne gruppen skyldes bedre resultater for aviser med opplag mellom 4 000 og 6 000 eksemplarer. Disse avisene økte overskuddet etter støtte med åtte millioner kroner fra 2003 til 2004.

Nr. 1- og aleneaviser med opplag mellom 1000 og 4000 fikk svekket resultat i 2004 sammenliknet med 2003. Overskudd etter støtte ble redusert med mer enn fire millioner. Disse avisene er hovedsakelig ukeaviser.

Nr. 1- og aleneaviser med opplag mellom 4 000 og 6 000 eksemplarer kan vise til en egenkapitalandel på 61 pst. i 2003. Tilsvarende tall for aviser med opplag mellom 1 000 og 4 000 eksemplarer er 45 pst.

Om porto

Posten Norge har regnskapsført 291 millioner kroner i portoinntekter fra avisene i 2003. I 2004 har Posten budsjettert med 341 millioner, mens det i 2005 og 2006 er budsjettert med henholdsvis 400 millioner og 471 millioner kroner i inntekter fra avisporto. Denne opptrappingsplanen er årsaken til at Medietilsynet ser spesielt på porto.

Medietilsynets økonomiundersøkelse viser at portokostnadene i avisbransjen har økt med 12,2% fra 2003 til 2004. I 2003 var avisenes portokostnadene 258 millioner kroner, mens de i 2004 var 289 millioner kroner. Forskjellen mellom Medietilsynets og Postens tall for 2003 skyldes at rundt 225 aviser har avisporto, mens det ligger 200 aviser i Medietilsynets materiale. Andre distribusjonskostnader (levering med bud og lignende) økte fra 1399 millioner kroner til 1454 millioner kroner fra 2003 til 2004.

Portokostnader for aviser som mottar produksjonstilskudd – etter type

Avistype	Totalt	Riksdekkende Meningsbærende avsier	Andre nr 2 aviser	Nr. 1- og aleneaviser
Antall aviser	128	5	22	101
Porto 2003	84 mill.	21 mill.	17 mill.	46 mill.
Porto 2004	94 mill.	24 mill.	19 mill.	51 mill.
Økning 2003-2004	10 mill.	3 mill.	2 mill.	5 mill.
Økning i %	11,8%	12,7%	9,6%	12,2%
Resultat etter støtte	63 mill.	-5 mill.	27 mill.	42 mill.

Støtteberettigede aviser har hatt en lavere vekst i portokostnadene enn de andre avisene. Dette fordi disse avisene samlet sett har mindre opplag (og dermed færre postsendte aviser). Andre nr. 2 aviser har en noe mindre økning i portokostnadene enn de riksdekkende meningsbærende og nr. 1/aleneavisene.

Porto utgjør hovedtyngden av distribusjonskostnadene for nr. 1 og aleneavisene. Disse avisene vil dermed være svært følsomme for økninger i porto. Sett i forhold til overskuddet for hele gruppen, har portoøkningen vært til å bære for nr. 1 og aleneavisene.

Tre millioner av det samlede underskuddet på fem millioner i de riksdekkende meningsbærende avisene skyldes portoøkningen.

Andre distribusjonskostnader for aviser som mottar produksjonstilskudd – etter type

Avistype	Totalt	Riksdekkende Meningsbærende avsier	Andre nr 2 aviser	Nr. 1- og aleneavisers
Antall aviser	128	5	22	101
Andre distr. kost 2003	147 mill.	57 mill.	64 mill.	26 mill.
Andre distr. kost 2004	158 mill.	63 mill.	65 mill.	30 mill.
Økning 2003-2004	11 mill.	6 mill.	1 mill.	4 mill.
Økning i %	7,1%	9,1%	1,4%	17,1%
Resultat etter støtte	63 mill.	-5 mill.	27 mill.	42 mill.

Ser man distribusjonskostnadene under ett, viser tabellene over at nr. 1- og aleneavisene har størst prosentvis økning i distribusjonskostnadene. Dette henger sannsynligvis sammen med at flere aviser har gått over til andre distribusjonsformer i 2004.

Portokostnader for aviser som mottar produksjonstilskudd – etter opplag

Avistype	Mer enn 6000	Mellom 4000 Og 6000	Mindre enn 4000
Antall aviser	14	37	77
Porto 2003	33 mill.	28 mill.	22 mill.
Porto 2004	37 mill.	32 mill.	24 mill.
Økning 2003-2004	4 mill.	4 mill.	2 mill
Økning i %	12,1%	13,1%	9,8%
Resultat etter støtte	21 mill.	33 mill.	10 mill

Andre distribusjonskostnader for aviser som mottar produksjonstilskudd – etter opplag

Avistype	Mer enn 6000	Mellom 4000 Og 6000	Mindre enn 4000
Antall aviser	14	37	77
Andre distr. kost 2003	116 mill.	23 mill.	10 mill.
Andre distr. kost 2004	121 mill.	26 mill.	11 mill.
Økning 2003-2004	6 mill.	3 mill.	2 mill
Økning i %	4,9%	10,6%	27,0%
Resultat etter støtte	21 mill.	33mill.	10 mill.

Resultatet i aviser med mindre enn 4000 i opplag har blitt svekket med 18% på grunn av økte portoutgifter. For aviser med mer enn 6000 i opplag er resultatsvekkelsen 19%.

For avisene med mer enn 6000 i opplag utgjør portokostnadene en mindre andel av de totale distribusjonskostnadene enn for avisene med mindre enn 6000 i opplag. For enkelte av de større avisene er økningen i portokostnadene imidlertid svært høy.

Sårbarhet

Avisene med mindre enn 4000 i opplag er som gruppe sårbare for økninger i portoen fordi de har en kombinasjon av relativt svak økonomi og høy andel av porto i sine distribusjonskostnader. De riksdekkende meningsbærende avisene har i utgangspunktet svak økonomi, og er dermed sårbare for alle typer kostnadsvekst inkludert økninger i portoen. Til tross for dette er det neppe grunnlag for å hevde at økningen i portokostnadene isolert sett setter grupper av aviser i fare.

Et annet forhold er at enkeltaviser i gruppene med svak økonomi kan ha kommet i en kritisk situasjon på grunn av økninger i portokostnadene.

Andre forhold

Det er grunn til å tro at avisene har utført de åpenbare og lett gjennomførbare tilpasningene som følge av økte portotakster i løpet av 2004. Dette handler i første rekke om å levere avisene til postterminaler slik at flest mulig aviser sendes til lokaltakst og å delta i samdistribusjon med andre aviser. Veksten i portokostnader fra 2003 til 2004, slik de fremkommer i økonomiundersøkelsen, undervurderer derfor kanskje de reelle kostnadene over tid.

Et spørsmål har vært om avisene vil finne andre måter å distribuere på enn gjennom posten. I overkant av 10 aviser har redusert portokostnadene betydelig til fordel for andre distribusjonskostnader. Dette kan være begynnelsen på en slik utvikling. At ikke flere aviser har gått fra post til budombringing og lignende, kan skyldes at det tar tid å etablere et nytt distribusjonsapparat. En annen forklaring kan være at det mange steder ikke finnes alternative distribusjonskanaler til Posten. Medietilsynet har imidlertid indikasjoner på at mange aviser planlegger å distribuere en større andel av sitt opplag med bud.

Et element som ikke fanges opp i denne undersøkelsen er at distribusjonskostnader i stadig større grad bakes sammen med trykkekostnader. Dette henger sammen med at trykkeriene stadig oftere inkluderer frakt til postterminal i sine tjenester.

Utsikter framover

Postens inntekter avhenger av mer enn portotakstene. Opplagstall og avisenes muligheter til å benytte andre distribusjonskanaler er også av betydning. Et mulig scenario er at Postens

inntekter blir lavere enn budsjettet. Hvis Posten skal nå sine budsjettmål, må de da sette opp takstene. Det vil ramme særlig hardt de avisene som allerede har svakest økonomi - enkelte riksdekkende meningsbærende aviser samt enkelte aviser med mindre enn 4000 i opplag. Mange av disse avisene har Posten som sin viktigste distribusjonskanal.

Medietilsynet vil følge nøye med på utviklingen når det gjelder avisbransjens portokostnader i tiden som kommer.

Økonomien i lokalradioer 2004

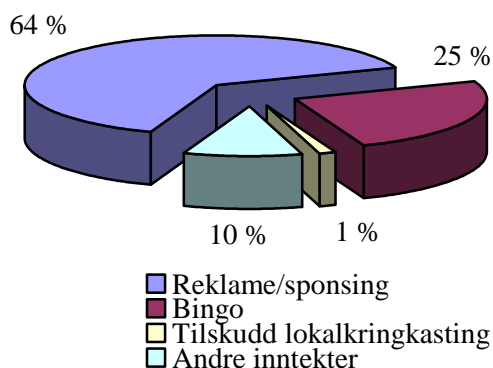
Medietilsynet gir også i år en rapport over den økonomiske utviklingen i lokalradiobransjen. Oversikten bygger på årsmeldinger som konsesjonærene har levert til Medietilsynet. I årsmeldingene oppgir aktørene *nøkkeltall* fra driften i det foregående år, men ikke alle driftsregnskap er reviderte eller godkjente innen leveringsfristen 1. mars. Tallene i årsmeldingene levert til Medietilsynet vil derfor kunne avvike fra senere offisielle regnskap. I det store og hele vil tallmaterialet allikevel gi et tilfredstillende bilde av lokalradiobransjens økonomi. Når det refereres til regnskapstall for 2003, er dette korrigerede tall.

Vi har tilgjengelig årsmeldinger fra 244 lokalradioer. 257 radioer har konsesjon for sending. Radioene det mangler årsmeldinger fra er i hovedsak små, så frafallet har liten betydning for helhetsbildet.

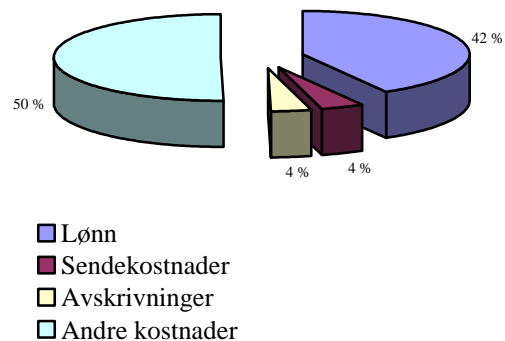
Generelt om økonomien i lokalradiobransjen

Samlet sett gikk lokalradiobransjen med et driftsunderskudd på 13 millioner kroner 2004. Resultatet er en styrking på vel tre millioner kroner fra året før. Samlede driftsinntekter er 321 millioner kroner, en økning på 33 millioner kroner. Samlede driftsutgifter er 334 millioner kroner, en økning på 30 millioner. I figuren under vises de ulike inntektskildene og kostnadene i 2004.

Inntekter lokalradioene i 2004

Kostnader lokalradioene 2004

Kommersielle og ikke-kommersielle radioer

Lokalradiobransjen er mangfoldig. Et viktig skille økonomisk går mellom kommersielle og ikke-kommersielle radioer. Kommersielle radioer defineres som radioer med 50% eller mer av inntektene (ekskl. tilskudd til lokalkringkasting) fra reklame og sponing. Ikke-kommersielle radioer defineres som radioer med mer enn 50% av inntektene (ekskl. tilskudd til lokalkringkasting) fra bingo og frivillige bidrag. Rundt to tredeler av radioene lever i hovedsak av bingoinntekter og frivillige bidrag, mens en tredel har kommersielle hovedinntektskilder.

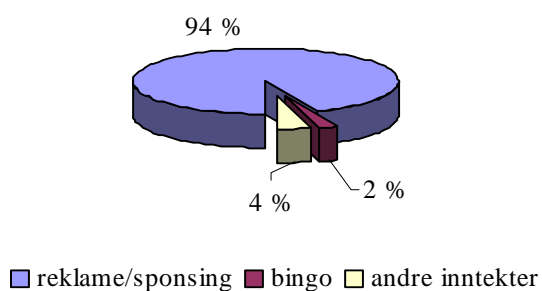
Antall kommersielle radiostasjoner har vært relativt stabilt i perioden fra 1999 til 2003, mens antall ikke-kommersielle i perioden har en liten nedgang. I 2004 synes det som om det har vært en relativt kraftig reduksjon i ikke-kommersielle radioer, fra 141 til 124. Antall kommersielle radioer viser en liten økning fra 74 til 78.

Vi i har også laget en egen fremstilling av utviklingen for lokalradioene i den ikke-kommersielle delen av bransjen som ikke henter inntekter fra bingo, men i hovedsak finansierer sin drift med frivillig lytterlisens og gaver.

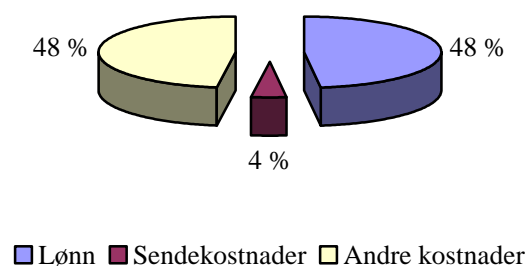
Kommersielle radioer

De kommersielle radioene hadde 207 millioner kroner i inntekter, mens utgiftene var 223 millioner kroner i 2004. Disse radioene har hatt en positiv økonomisk utvikling fra 2003 til 2004. Driftsresultatet er styrket med nær sju millioner kroner, men radioene har allikevel et samlet underskudd på 16 millioner kroner. Resultatforbedringen skyldes at reklameinntektene er økt med 32 millioner til 191 millioner kroner. I figurene under vises inntektskilder og kostnader i de kommersielle radioene.

Inntekter kommersielle radioer

Kostnader kommersielle radioer

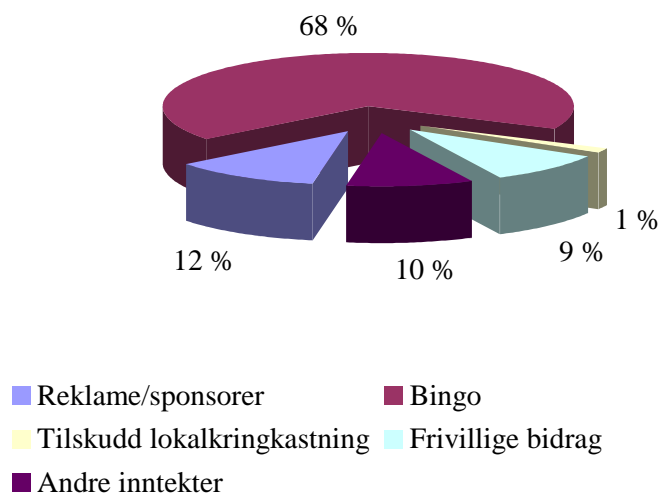
Den gjennomsnittlige kommersielle radioen hadde inntekter på 2,65 millioner kroner og kostnader på 2,88 millioner kroner.

I 2004 gikk 34 av 78 kommersielle radioer med underskudd. Fire radioer står for 18 millioner kroner av det samlede underskuddet. 40 radioer gikk med overskudd. Samlet overskudd for disse radioene var i overkant av 10 mill. kroner. Fire radioer gikk i balanse.

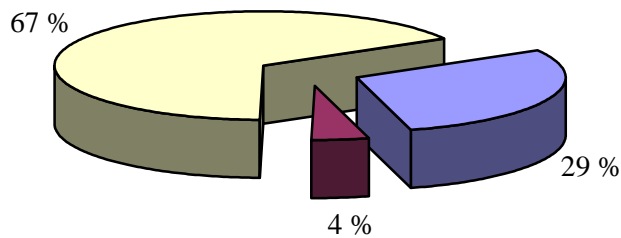
Ikke-kommersielle radioer

De ikke-kommersielle radioene hadde 112 millioner kroner i inntekter og 108 millioner i kostnader i 2004. Resultatet i disse radioene var samlet sett i underkant av fire millioner kroner i 2004. Dette er en svekkelse på mer enn fire millioner fra året før. Svekkelsen skyldes i all hovedsak kostnadsvekst. Lønnskostnadene har økt med nær to millioner kroner og andre kostnader med mer enn tre millioner. Inntektene er samlet sett omtrent uforandret i perioden. Reklame og sponsorinntekter har økt med nær to millioner fra 2003 til 2004. Bingoinntektene er på 75 millioner kroner, en nedgang på nesten to millioner kroner fra 2003. Figurene under viser inntektskilder og kostnader for de ikke-kommersielle radioene i 2004.

Inntekter ikke-kommersielle radioer

Kostnader ikke-kommersielle radioer

■ lønn ■ sendekostnader ■ andre kostnader

Den gjennomsnittlige ikke-kommersielle radioen hadde inntekter på 890 tusen kroner og kostnader på 900 tusen kroner.

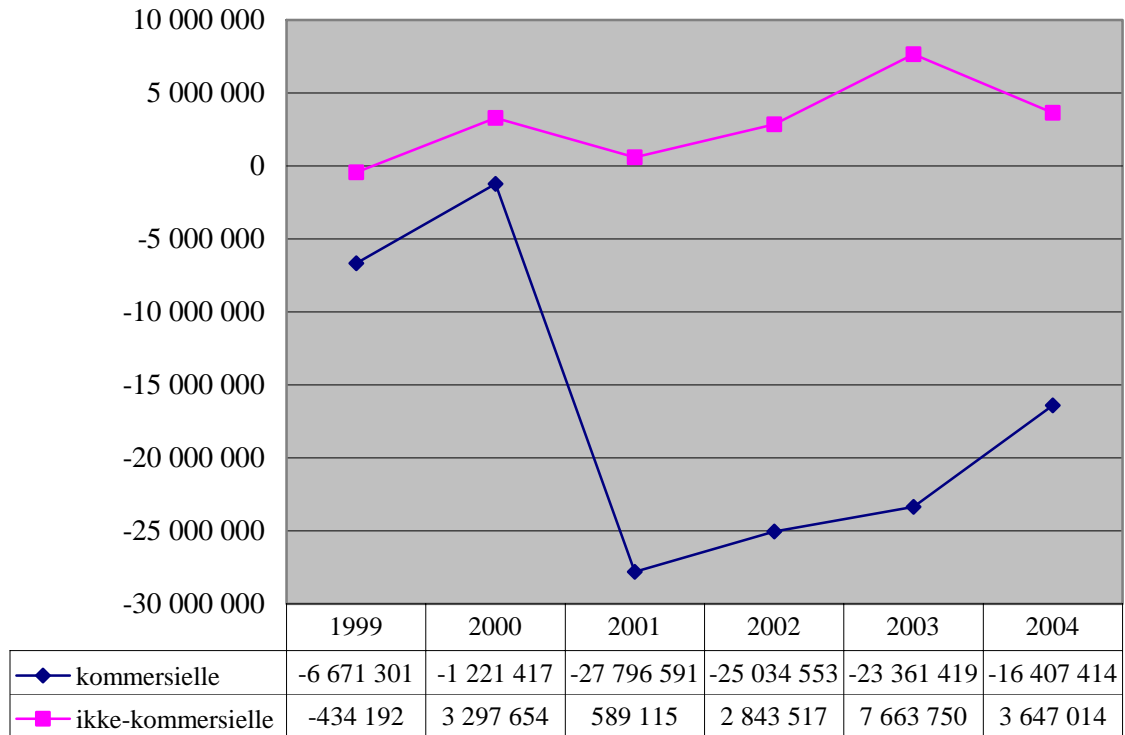
I 2004 gikk 46 av 124 ikke-kommersielle radioer med underskudd. 117 radioer gikk med overskudd. Samlet overskudd for disse radioene var i overkant av sju millioner kroner. Sju radioer gikk i balanse.

Ikke-kommersielle radioer som ikke har bingoinntekter fikk svekket sin økonomi i 2004. Underskuddet økte samlet sett med 0,4 millioner kroner. Svekkelsen skyldes i sin helhet lavere inntekter fra Tilskudd til lokalkringkastning og andre inntekter. Gaver og frivillig lisens er om lag på samme nivå som i 2003.

Resultatutvikling over tid

Figuren under viser resultatutviklingen i kommersielle og ikke-kommersielle radioer fra 1999 til 2004. De kommersielle radioene har som gruppe stort sett gått med underskudd, mens de ikke-kommersielle radioene har gått med overskudd. Figuren illustrerer at de to radiotypene befinner seg på forskjellig utviklingstrinn. Mens de kommersielle radioene er i en investerings- og omstruktureringsfase, er de ikke-kommersielle radioene økonomisk konsoliderte.

Utviklingen i driftsresultat i lokalradioene – 1999 til 2004

Økonomien i lokalfjernsyn 2004

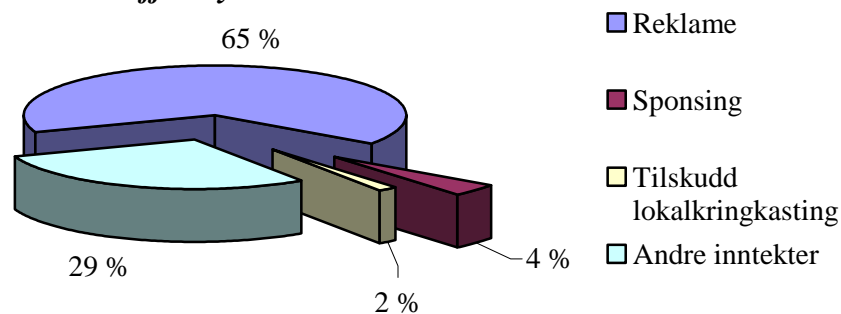
22 fjernsynsselskaper har konsesjon til allment bakkesendt lokalfjernsyn, og alle har levert årsmelding for 2004. To av konsesjonærene driver to tv-stasjoner.

Bransjen går samlet sett med underskudd i 2004. Resultatene er imidlertid forbedret fra 2003. Samlet underskudd var 26 millioner kroner, en styrking på mer enn ti millioner. 15 konsesjonærer gikk med underskudd, og sju med overskudd. Tv-stasjonene uten avtale med TVNorge har de svakeste resultatene.

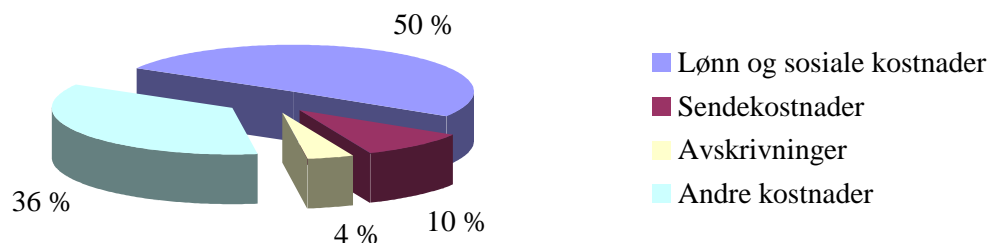
Bransjens samlede omsetning sank med knapt seks millioner kroner til 159 millioner. Reklameinntektene viser en beskjeden vekst. Inntektsfallet rammer i hovedsak stasjonene som driver loop-sendinger.

Kostnadene har blitt redusert med 16 millioner kroner til 185 millioner. Størstedelen av kostnadskuttet kommer som følge av reduserte lønnskostnader i bransjen.

Fordeling inntekter lokalfjernsyn

Fordeling kostnader lokalfernysyn

Utvikling inntekter, kostnader og resultat lokalfernysyn

